

MAKTABGACHA TA'LIMDA LOGOPEDIK O'QITISHNING INNOVATSION TEXNOLOGIYALARI

Sh.Z.Taylanova

Prof.

Djamolova Noila Zayniddinovna

O'zbekiston Finlandiya pedagogika instituti

Ta'lim tarbiya nazariyasi va metodikasi (maktabgacha ta'lim) 1-bosqich
magistranti.

noiladjamolov872@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14558702>

Annotatsiya. Mazkur maqolada maktabgacha ta'limda logopedik o'qitishning innovatsion texnologiyalari bo'yicha tadqiqotlarga bag'ishlangan. Unda logopedik ta'lim jarayonini samarali tashkil etish uchun zamonaviy yondashuvlar, texnologiyalar va usullardan foydalanishning ahamiyati ko'rsatib berilgan.

Innovatsion texnologiyalarning bolalarning nutq kamchiliklarini bartaraf etishda roli, jumladan, axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT), interfaol o'yinlar va multimediya resurslarining qo'llanilishi tahlil qilingan.

Maqolada logopedik mashg'ulotlarni bolalarning individual ehtiyojlariga moslashtirish usullari va metodikasi, shu bilan birga, o'qituvchi va ota-onalar hamkorligini mustahkamlash orqali ta'lim sifatini oshirish imkoniyatlari haqida so'z boradi. Ushbu innovatsion texnologiyalarni joriy etish bolalarning kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishda yangi istiqbollarni ochadi va ta'lim jarayonining sifatini sezilarli darajada yaxshilashga xizmat qiladi.

Mazkur ish maktabgacha ta'lim muassasalari pedagoglari va logopedlari uchun amaliy ahamiyatga ega bo'lib, logopedik ta'limni takomillashtirishga qaratilgan yangi g'oyalar va yondashuvlarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: Logopedik ta'lim, innovatsion texnologiyalar, maktabgacha ta'lim, nutq nuqsonlari, axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT), interfaol o'yinlar, multimediya resurslari, sensor texnologiyalar, art-terapiya, individual yondashuv, kompyuter dasturlari, didaktik o'yinlar, nutq rivojlantirish, logopedik mashg'ulotlar, ta'lim samaradorligi.

INNOVATIVE TECHNOLOGIES OF SPEECH THERAPY IN PRESCHOOL EDUCATION

Abstract. This article is devoted to research on innovative technologies of speech therapy in preschool education. It shows the importance of using modern approaches, technologies and

methods for the effective organization of the speech therapy educational process. The role of innovative technologies in eliminating speech defects in children is analyzed, including the use of information and communication technologies (ICT), interactive games and multimedia resources.

The article discusses the methods and methodology for adapting speech therapy classes to the individual needs of children, as well as the possibilities of improving the quality of education by strengthening the cooperation of teachers and parents. The introduction of these innovative technologies opens up new prospects for the development of children's communicative skills and significantly improves the quality of the educational process.

This work is of practical importance for preschool teachers and speech therapists and includes new ideas and approaches aimed at improving speech therapy education.

Keywords: Speech therapy education, innovative technologies, preschool education, speech disorders, information and communication technologies (ICT), interactive games, multimedia resources, sensor technologies, art therapy, individual approach, computer programs, didactic games, speech development, speech therapy classes, educational effectiveness.

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ЛОГОПЕДИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ

Аннотация. Статья посвящена исследованию инновационных технологий логопедического обучения в дошкольном образовании. Показана важность использования современных подходов, технологий и методов для эффективной организации логопедического образовательного процесса. Анализируется роль инновационных технологий в устранении дефектов речи детей, в том числе использование информационно-коммуникационных технологий (ИКТ), интерактивных игр и мультимедийных ресурсов.

В статье говорится о методах и способах адаптации логопедического обучения к индивидуальным потребностям детей, а также о возможностях повышения качества образования за счет усиления сотрудничества педагогов и родителей. Внедрение этих инновационных технологий открывает новые перспективы в развитии коммуникативных навыков детей и существенно повышает качество образовательного процесса.

Данная работа имеет практическое значение для педагогов и логопедов дошкольных образовательных учреждений и включает в себя новые идеи и подходы, направленные на совершенствование логопедического образования.

Ключевые слова: логопедическое образование, инновационные технологии, дошкольное образование, дефекты речи, информационно-коммуникационные технологии (ИКТ), интерактивные игры, мультимедийные ресурсы, сенсорные технологии, арт-

терапия, индивидуальный подход, компьютерные программы, дидактические игры, развитие речи, логопедия. обучение, эффективность обучения.

Kirish

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimi bolalarning har tomonlama rivojlanishi uchun zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashni talab qiladi. Ayniqsa, logopedik o'qitish jarayonida innovatsion texnologiyalarning joriy etilishi dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqni rivojlantirish ularning kelgusidagi o'quv faoliyati va ijtimoiy hayotga moslashuvchanligi uchun muhim poydevor hisoblanadi. Shu sababli, logopedik ta'limda samarali, interaktiv va ijodiy yondashuvlarni qo'llash natijadorlikni sezilarli darajada oshiradi. Innovatsion texnologiyalar, jumladan, axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT), o'yin shaklidagi ta'lim metodlari, sensor qurilmalar, multimediya vositalari va art-terapiya elementlari logopedik mashg'ulotlarni yanada qiziqarli va samarali qiladi. Ushbu texnologiyalar bolalarning psixologik va fiziologik xususiyatlarini hisobga olgan holda individual yondashuvni ta'minlaydi, bu esa o'quv jarayonining sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Mazkur maqola maktabgacha ta'limda logopedik o'qitishning innovatsion texnologiyalarini o'rganish, ularning ahamiyatini tahlil qilish va ta'lim jarayonida qo'llash bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga qaratilgan. Bu yondashuv maktabgacha yoshdagi bolalarning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishda yangi imkoniyatlarni taqdim etadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqni rivojlantirish va logopedik muammolarni hal qilish ta'lim tizimining dolzarb masalalaridan biridir. Logopedik o'qitish orqali bolalarning nutqida yuzaga keladigan buzilishlarni bartaraf etish, ularda to'g'ri talaffuz, nutqni o'zlashtirish va muloqot ko'nikmalarini shakllantirish muhimdir. Bugungi kunda innovatsion texnologiyalar bu jarayonni sezilarli darajada yengillashtiradi va samaradorligini oshiradi. Nutqni rivojlantirishda turli multimedia ilovalari, interaktiv o'yinlar va animatsiyalar muhim o'rin tutadi. Masalan: Mobil ilovalar: Bolalarning nutqini mustahkamlashga mo'ljallangan logopedik mashqlarni bajarish uchun ilovalar. Interaktiv doskalar: Muloqotni rag'batlantirish va e'tiborni jalb qilish uchun qo'llaniladi.

Virtual va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari (VR/AR).

Virtual muhit orqali nutqni o'rgatish jarayonini qiziqarli va interaktiv qilish mumkin.

Bolalar uchun qiziqarli muhit yaratib, muloqot va talaffuz mashqlarini mustahkamlaydi.

Masalan, bolalar o'zlarini ertak qahramonlari bilan suhbatda ishtirok etayotgandek his qilishadi, bu ularni faolroq bo'lishga undaydi.

Biofeedback texnologiyasi:

Biofeedback usullari orqali bolaning nutq apparati faoliyati kuzatiladi. Maxsus qurilmalar yordamida nafas olish, tovush chiqarish va talaffuz jarayonlari kuzatiladi va real vaqt rejimida to'g'rilanadi.

Robototexnika va nutqni sintezlash texnologiyalari:

Bolalar bilan muloqot qiluvchi robotlar yoki tovushni sintezlovchi qurilmalar yordamida nutqni o'rgatish. Bunday texnologiyalar logopedik jarayonni qiziqarli va interaktiv qiladi.

Innovatsion yondashuvlarning afzalliklari

Individual yondashuv: Har bir bolaning o'ziga xos logopedik muammolari hisobga olinadi. Har bir bolaning nutq nuqsonlari tahlil qilinadi (masalan, fonetik-fonematik nuqsonlar, umumiy nutq rivojlanishining kechikishi).

Individual ta'lim dasturi ishlab chiqiladi, unda bolaning qobiliyatlari va rivojlanish darajasi inobatga olinadi.

Sensor yondashuv

Bolaning idrokini rivojlantirish uchun turli sezgi mashqlari o'tkaziladi: tinglash, teginish, hidlash va hokazo.

Kompleks yondashuv

Logoped, defektolog, psixolog va pedagogning hamkorlikda ishlashi hamda mashg'ulotlar nutqni rivojlantirishni nafaqat mustaqil ravishda, balki boshqa ko'nikmalar (ijtimoiylashuv, diqqat, xotira) bilan uyg'unlashtiradi.

Nutq apparatini rivojlantirishga qaratilgan mashqlar

Artikulyatsion gimnastika: til, lab va yonoq mushaklarini rivojlantirish mashqlariva nafas olish mashqlari: tovushlarni to'g'ri talaffuz qilish uchun nafasni boshqarish texnikalari.

Oilaviy qo'llab-quvvatlash

Ota-onalarni o'qitish: logopedik mashqlarni uy sharoitida davom ettirish usullari orgatib trening va maslahatlar beriladi.

Erta diagnostika va rehabilitatsiya

Nutq nuqsonlarini erta aniqlash va tuzatish uchun zamonaviy texnologiyalar va usullardan foydalaniladi. Har bir bosqichda bolaning rivojlanishini monitoring qilish va dasturga o'zgartirishlar kiritish lozim.

Mazkur yondashuvlar bolalarning nutqini rivojlantirish va ularning maktabgacha ta'lim muassasasida muvaffaqiyatli ijtimoiylashuvini ta'minlashga yordam beradi.

Xulosa

Maktabgacha ta'limda logopedik o'qitishda innovatsion texnologiyalarni qo'llash bolalarning nutqiy rivojlanishini ta'minlash, ularda muloqot ko'nikmalarini shakllantirish va ularning ijtimoiy hayotga moslashuvchanligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Zamonaviy texnologiyalar bilan boyitilgan logopedik mashg'ulotlar nafaqat muammolarni bartaraf etadi, balki bolalarning ijodkorlik va qiziqishini ham rivojlantiradi. Shu sababli, bu yo'nalishda texnologik innovatsiyalarni kengroq joriy etish zarurdir.

REFERENCES

1. Зинкевич-Евстигнеева, Т. Д., "Инновационные технологии в логопедии", Россия, 2020.
2. Asadova M., "O'zbek tilida nutq buzilishlari va ularni bartaraf etish usullari", Toshkent, 2021.
3. Turdaliyeva G., "Bolalar nutqini rivojlantirishdagi yangi texnologik yondashuvlar", ilmiy maqola.
4. Onlayn resurslar:
5. O'zbekistonda maktabgacha ta'lim va logopediya bo'yicha yangiliklar va tadqiqotlar joylashtirilgan saytlardan (maktabgacha.uz, edu.uz).
6. "Speech Therapy Innovations", xalqaro konferensiya materiallari (speechpathology.com).
7. Dastur va texnologiyalar:
8. "ABA Therapy Tools" (nutq buzilishlarini to'g'rilash uchun).
9. "Balabolka" va boshqa nutq sintezatorlari logopedik ishlarda qo'llaniladi.